

Samarbeidsorganet for forskning, innovasjon og utdanning i Helse Sør-Øst

Referat fra møte

Tid:	2. desember 2024 kl. 9 - 12
Sted:	Grev Wedels plass 7, møterom <i>Kapteinen</i>
Til stede:	Helse Sør-Øst
	Terje Rootwelt, <i>administrerende direktør</i> , Helse Sør-Øst RHF (møteleder)
	Svein Tore Valsø, <i>direktør personal og kompetanseutvikling</i> , Helse Sør-Øst RHF
	Lars Eikvar, <i>avdelingsdirektør forskning og diagnostikk</i> , Helse Sør-Øst RHF
	Bjørn Atle Bjørnbeth, <i>administrerende direktør</i> , Oslo universitetssykehus HF
	Erlend B. Smeland, <i>direktør forskning, innovasjon og utdanning</i> , OUS
	Alice Beathe Andersgaard, <i>administrerende direktør</i> , Sykehuset Innlandet HF
	Bente Krauss, <i>HR-direktør</i> , Sykehuset i Vestfold HF
	Helge Røsjø, <i>direktør forskning og innovasjon</i> , Akershus universitetssykehus HF
	Universitetene/ høyskolene
	Svein Stølen, <i>rektor</i> , Universitetet i Oslo
	Per Morten Sandset, <i>viserektor for forskning og innovasjon</i> , Universitetet i Oslo
	Hanne Flinstad Harbo, <i>dekan</i> , Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo
	Christen Krogh, <i>rektor</i> , OsloMet
	Sunniva Whittaker, <i>rektor</i> , Universitetet i Agder
	Pia Cecilie Bing-Jonsson, <i>rektor</i> , Universitetet i Sørøst-Norge
	Brukerrepresentant
	Lilli-Ann Stensdal, Det regionale brukerutvalget
Observatører:	Heidi Viifladd, <i>Instituttleder for Institutt for helsevitenskap, Gjøvik</i> , NTNU
	Hilde D. Grindvik Nielsen, <i>spesialrådgiver</i> , Forskningsrådet
Sekretariat:	Tanja Schiøtz Wigley, <i>spesialrådgiver</i> , Helse Sør-Øst RHF
	Randi Vad, <i>fagsjef</i> , Helse Sør-Øst RHF (referent)
	Jarle Henriksen, <i>avdelingsdirektør utdanning</i> , Helse Sør-Øst RHF
Forfall:	Ulrich Spreng, <i>direktør for medisin og helsefag</i> , Helse Sør-Øst RHF
	Lars-Petter Jelsness-Jørgensen, <i>rektor</i> , Høgskolen i Østfold
	Bård Mæland, <i>rektor</i> , VID vitenskapelige høyskole
Inviterte:	Kåre Rønn Richardsen, <i>prodekan for utdanning</i> , Fakultet for helsevitenskap, OsloMet (sak 19-2024)

Saksnr.	Sakstittel
Sak 12-2024 Beslutningssak	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkallingen og dagsorden for møtet ble godkjent.
Sak 13-2024 Beslutningssak	Godkjenning av referat fra møtet i Samarbeidsorganet 22. mars 2024
	Referatet ble godkjent.
Sak 14-2024 Beslutningssak	Innstilling om tildeling av regionale forskningsmidler fra Helse Sør-Øst RHF for 2025
	De regionale forskningsmidlene fra Helse Sør-Øst RHF består av et øremerket tilskudd til forskning fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD-midler) og forskningsmidler fra RHF-ets eget budsjett (RHF-midler). Utlysningsspotten for 2025 utgjør samlet sett 149 mill. kr, hvorav 96,2 mill. kr er HOD-midler og 37,9 mill. kr er RHF-midler. I tillegg har styret i Helse Sør-Øst RHF avsatt inntil 10 mill. kr til prioriterte områder og inntil 5 mill. kr til styrking av forskning ved ikke-universitetssykehus. Fordelingsresultatene ble presentert av Randi Vad, <i>fagsjef</i>, Helse Sør-Øst RHF. I alt 465 søknader har blitt faglig vurdert av seks ulike vurderingskomiteer. Av disse har 77 søknader blitt innstilt til støtte i den tematisk åpne utlysningen. I tillegg har 7 søknader innenfor prioriterte områder blitt innstilt til støtte av en strategisk komite for målretting av regionale forskningsmidler og 2 søknader er innstilt fra de strategiske forskningsmidlene til ikke-universitetssykehus. Ifølge instruksen til styret i Helse Sør-Øst RHF om samarbeidet med universiteter og høyskoler krever innstillingen om fordelingen av forskningsmidler støtte fra et flertall blant medlemmene i samarbeidsorganet for at det skal bli et gyldig vedtak. Alle medlemmene i Samarbeidsorganet måtte derfor i forkant av møtet erklære seg habile/inhabile i forhold til søknadene på innstillingslisten. Erlend B. Smeland hadde meldt seg inhabil og var derfor ikke involvert i vedtaket. Samarbeidsorganet var fornøyd med tildelingen av regionale forskningsmidler. Disse midlene har svært stor betydning for forskningen i helseforetakene, og det er en god balanse mellom den tematisk åpne utlysningen og de strategiske forskningsmidlene til prioriterte områder. Helseforetakene/sykehusene har en stor samarbeidsflate mot universitetene og høyskolene i regionen, og det ble etterspurt en nærmere oversikt over antall prosjekter med forskningssamarbeid på tvers av sektorene. <i>Vedtak:</i> 1. Samarbeidsorganet for forskning, innovasjon og utdanning i Helse Sør-Øst slutter seg til innstillingen fra vurderingskomiteene om tildeling av

	96,2 mill. kr av det øremerkede tilskuddet til forskning fra Helse- og omsorgsdepartementet og 37,9 mill. kr fra det regionale helseforetakets eget budsjett til nye forskningsprosjekter for 2025. 2. Samarbeidsorganet tar til orientering at det også er avsatt inntil 10 mill. kr til målretting av regionale forskningsmidler til prioriterte områder og inntil 5 mill. kr til strategisk tildeling til ikke-universitetssykehus.
Sak 15-2024 Drøftingssak	Prioriterte områder ved utlysning av regionale forskningsmidler for 2026
	Lars Eikvar, <i>avdelingsdirektør</i>, Helse Sør-Øst RHF, innledet til saken. Styret i Helse Sør-Øst RHF har de fem siste årene avsatt inntil 10 mill. kr av RHF-midlene til prioriterte områder ved utlysning av regionale forskningsmidler. Siden det tildeles forskningsmidler til flerårige prosjekter, vil avsetningen totalt utgjøre rundt 30 mill. kr pr. år til de valgte områdene. Formålet med målrettingen er å understøtte forskning innenfor særskilte tema og områder som er viktige for videreutvikling av spesialisthelsetjenesten i tråd med bl.a. oppdragsdokument og <i>Regional utviklingsplan 2040</i>. Under diskusjonen av saken ble det kommentert at det nå er på tide å se nærmere på erfaringen med målrettingen av regionale forskningsmidler. Det vil imidlertid være krevende å evaluere effekten av tildelingen av forskningsmidler til prioriterte områder vha. kvantitative analyser, og det bør derfor heller foretas en gjennomgang av forskningsresultatene innen de enkelte områdene. <i>Andre innspill:</i> • Samhandling med primærhelsetjenesten bør vektlegges mer. • «Digitalisering» bør fortsatt være et eget prioritert område. • Helsetjenesteforskning bør fortsatt prioriteres, herunder nye arbeidsformer og oppgavefordeling. • Kliniske studier bør vurderes som et eget prioritert område, jf. HODs nasjonale handlingsplan for kliniske studier. • Desentraliserte tjenester/digital hjemmeoppfølging bør fortsatt inngå i de prioriterte områdene Styret i Helse Sør-Øst RHF skal behandle saken om målretting av regionale forskningsmidler i møte 6. mars 2025.
Sak 16-2024 Beslutningssak	Oppfølging av revidert instruks til styret i Helse Sør-Øst RHF om samarbeidet med universiteter og høyskoler
	Svein Tore Valsø, <i>direktør personal og kompetanseutvikling</i>, Helse Sør-Øst RHF, redegjorde for saken. I foretaksmøtet i Helse Sør-Øst RHF den 16. januar 2024 ble det vedtatt en ny instruks til styret i Helse Sør-Øst RHF om samarbeidet med universiteter og høyskoler. Som en følge av det har det blitt utarbeidet et revidert utkast til mal for samarbeidsavtaler mellom Helse Sør-Øst RHF og samarbeidende

	universiteter og høyskoler, samt forslag til reviderte mandater for Samarbeidsorganet og Regionalt underutvalg for utdanning. I likhet med tidligere skal det etableres individuelle, bilaterale avtaler med hver enkelt UH-institusjon basert på den felles malen. Det henstilles likevel om at samarbeidsavtalene bør være så like som mulige. Ifølge instruksjonen skal avtalene forankres i styret for Helse Sør-Øst RHF og ledelsen ved de samarbeidende universitetene og høyskolene. <i>Vedtak:</i> Samarbeidsorganet gir sin tilslutning til fremlagte mal for samarbeidsavtale mellom Helse Sør-Øst RHF og universitetene og høyskolene, samt reviderte mandater for Samarbeidsorganet og Regionalt underutvalg for utdanning med de innspill som ble gitt i møtet.
Sak 17-2024 Drøftingssak	Ny lov om universiteter og høyskoler – konsekvenser for sektorsamarbeidet Sunniva Whittaker, <i>rektor</i>, Universitetet i Agder, presenterte saken. Den nye loven for universiteter og høyskoler trådte i kraft 1. august 2024, sammen med flere forskrifter. Loven inneholder både noen terminologiske endringer og presiseringer av selve regelverket, som bl.a.: - Betegnelsen «bistilling» erstattes med «ekstraervert». - Praksisen med såkalte kallelser (ansettelser uten foregående kunngjøring) er innskjerpet. Stillingene skal lyskes ut, og i tillegg skal ansettelser behandles i universitetsstyrene. Det har nylig vært en høring med forslag om at styret kan delegerer denne oppgaven. - Kravet om forskningskompetanse i dosentløpet har blitt endret til «faglig utviklingsarbeid». - Bruken av kandidatmåltall avvikles og erstattes av statistikk/analyser om opptaks- og gjennomføringstall for profesjonsutdanningene. Bortfallet av kandidatmål vil kreve en tett dialog mellom utdanningsinstitusjonene og helseforetakene om kapasitet og praksisplasser framover.
Sak 18-2024 Drøftingssak	Høringer om: a) Forslag til endringer i helseforskningsloven og tilhørende regelverk b) Forslag til endringer i reglene om taushetsplikt i helsepersonelloven og pasientjournalloven mv. Helse- og omsorgsdepartementet har sendt ut to høringer med svarfrist 6. januar 2025. <i>a) Forslag til endringer i helseforskningsloven, helseregisterloven og helsepersonelloven</i> Formålet med forslaget til lovendringer er å legge til rette for mer og bedre forskning, styrke forskningsdeltakeres rettsvern og sikkerhet, og forenkle formelle prosesser knyttet til forskning.

	Universitetet i Oslo (UiO), ved rektor Svein Stølen, kommenterte at høringsnotatet i hovedsak er rettet mot helseforskningen som utføres i helsesektoren. UH-sektoren er ikke omtalt som en viktig arena for helseforskning. Loven gjelder for medisinsk og helsefaglig forskning på mennesker, humant biologisk materiale eller helseopplysninger, mens i høringsnotatet er det kliniske behandlingsstudier som i særlig grad er trukket fram. Fra UiO sitt ståsted er likevel forslaget om å oppheve forskerens personlige ansvar det vanskeligste, fordi det bl.a. kan føre til økt risiko i helseforskning, svekket tillit og mindre akademisk frihet. UiO støtter heller ikke forslaget om å begrense ansvaret til REK ved å fjerne lovlighetskontrollen. Andre medlemmer i Samarbeidsorganet påpekte at det er behov for en ytterligere tydeliggjøring av ansvaret/rollen til hhv. prosjektleder og institusjonen. Forskningsetikkloven vil uansett gjelde, så det er litt motstridene signaler rundt denne problematikken. Ellers ble det av flere uttrykt støtte til bl.a. Helse- og omsorgsdepartementet sitt forslag om utredning av mulighetene for å bruke brede samtykker for behandling av helseopplysninger og humant biologisk materiale i helseforskning. <i>b) Forslag til endringer i reglene om taushetsplikt i helsepersonelloven og pasientjournalloven mv.</i> Dette forslaget gjelder endringer i flere av bestemmelsene om taushetsplikt og tilgang til helseopplysninger. Endringene skal sørge for at regelverket er bedre egnet til å gjøre helseopplysninger tilgjengelig for behandling av pasientene (informasjonsdeling) og mer digitaliseringsvennlig. Det må avklares om universitetsansatte har tilgang til å gjøre oppslag i pasientjournaler for utdanningsformål. Nå er det uklart om en person må være ansatt ved en helseinstitusjon for å få tilgang, eller om det er tilstrekkelig at en universitetsansatt jobber ved en helseinstitusjon. Departementets forslag om å utvide adgangen til å benytte pasientjournaler til å søke etter og identifisere potensielle deltakere til forskningsprosjekter har blitt godt mottatt, men det bør tydeliggjøres om det også kan åpnes for journaloppslag på tvers av fagområder. For pasientene sin del er bl.a. kravet om logging av oppslag i journalsystemene og reservasjonsrett viktig.
Sak 19-2024 Drøftingssak	Forskning på utdanning Kåre Rønn Richardsen, <i>leder for Regionalt underutvalg for utdanning (RUU)</i>, presenterte saken. Klinisk læringsmiljø er et sammensatt begrep som omfatter ulike faktorer som kultur, rammer og (sam)arbeidsprosesser. Det påvirker læring blant ansatte og studenter i helsetjenesten og skapes i et samspill mellom arbeidsstedet, de ansatte og studentene.

	Det er viktig at det kliniske læringsmiljøet styrkes siden det blant annet spiller en avgjørende rolle for kvaliteten i helseprofesjonsutdanningene, hvor store deler av utdanningen foregår i praksisstudier i helsetjenesten. På institusjonsnivå vil et godt klinisk læringsmiljø kunne bidra til tjenesteutvikling, samhandling og innovasjon. I sum gjør alt dette at det er behov for mer kunnskap om hvordan kliniske læringsmiljøer kan utvikles og forbedres. Samarbeidsorganet støttet initiativet om utdanningsforskning med søkelys på klinisk læringsmiljø ved sykehusene. Det må imidlertid utarbeides en plan for dette arbeidet som forankres ved sykehusene i forkant av kartleggingen av de kliniske læringsmiljøene. <i>Vedtak:</i> Samarbeidsorganet gir sin tilslutning til forslaget til etablering og finansiering av en prosjektgruppe og dets mandat med de presiseringene som framkom i diskusjonen.
Sak 20-2024 Beslutningssak	Prosess om høring om endringer i opptakskrav for ABIOK-utdanningene Regionalt underutvalg for utdanning (RUU) mener det vil være formålstjenlig med en felles forståelse i regionen av begrepet «relevant arbeidserfaring». En mer enhetlig bruk av dette begrepet vil bidra til mer forutsigbarhet for studenter, helsetjenesten og utdanningsinstitusjonene. <i>Vedtak:</i> Samarbeidsorganet anbefaler at Regionalt underutvalg for utdanning (RUU) diskuterer og utarbeider en anbefaling til definisjon av relevant arbeids-erfaring for ABIOK-utdanningene.
Sak 21-2024 Orienteringssak	Gjennomført foranalyse og videre konseptutredning knyttet til koordinering av praksisplasser ved helseforetakene Jarle Henriksen, <i>avdelingsdirektør</i>, Helse Sør-Øst RHF, orienterte om saken. Et av innsatsområdene i regional delstrategi for utdanning og kompetanse i Helse Sør-Øst omhandler praksisstudier og lærlingeordningen, og ett av tiltakene er å utrede og iverksette en regional løsning for bedre planlegging og administrasjon av praksisplasser. Det har blitt gjennomført en foranalyse ila. 2024 med bistand fra Sykehuspartner. To av alternativene som har blitt belyst i foranalysen har blitt vurdert som relevante for en videre konseptutredning: 1. Standardiserte arbeidsprosesser og datafangst 2. Digital medarbeider Arbeidet videre vil bli organisert som et prosjekt med en prosjektleder og to underliggende delprosjekter. Det tas sikte på at prosjektbeskrivelsen ferdigstilles våren 2025.

	<i>Vedtak:</i> Samarbeidsorganet tar saken til orientering og vil bidra til å melde inn kandidater til en styringsgruppe/prosjektgruppe (del-prosjekter) på forespørsel.
Sak 22-2024 Orienteringssak	Status medisinstudium i Norge Hanne Harbo, <i>dekan</i>, Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo, orienterte om saken. Utrekningen fra Grimstadutvalget i 2019 viste at kun 50 – 60 % av alle medisinstudenter ble utdannet i Norge, mens resten tok utdanningen sin i utlandet. Utvalget anbefalte av den grunn en økning på 440 studieplasser. Etter den tid har de såkalte BOTT-universitetene fått tildelt om lag halvparten av de estimerte plassene. I den senere tid har noen av de nye studieplassene blitt opprettet med spesifisering av sted. I fjor fikk f.eks. NTNU-Gjøvik 20 nye studieplasser, mens det har blitt tildelt 15 nye studieplasser til UiO campus Innlandet i år. Studentene ved de desentraliserte UiO campusene tar de tre første studieårene ved UiO sentralt og flytter deretter ut for de tre siste årene. UiO avvikler for øvrig bruken av karakterer på medisinstudiet fra høstsemesteret 2025.
Sak 23-2024 Orienteringssak	Status psykologutdanning i Norge Alice Beathe Andersgaard, <i>adm.direktør</i>, Sykehuset Innlandet HF, informerte om saken. Universitetet i Oslo og Sykehuset Innlandet HF samarbeider om å etablere et desentralisert studieløp i profesjonsstudiet psykologi. En arbeidsgruppe med representanter fra både Psykologisk institutt og Sykehuset Innlandet har utarbeidet en rapport som ble levert i slutten av oktober 2024. Studentene skal etter planen starte studieløpet sitt ved UiO og deretter gjennomføre praksis ved Sykehuset Innlandet.
Sak 24-2024 Orienteringssak	Høring – Endringer i universitets- og høyskoleloven og universitets- og høyskoleforskriften Kunnskapsdepartementet har sendt forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven og universitets- og høyskoleforskriften på høring. Det foreslås blant annet endringer i reglene om ansettelser i ekstraervert og hjemmel for statlige universiteter og høyskoler til å ta egenbetaling for gjentak av tidligere bestått eksamen. Høringsfrist er 15. desember 2024.
Sak 25-2024	Eventuelt Ingen saker ble meldt under eventuelt.